

Aprobat prin decizia Consiliului
Facultății nr. 6/12.09.2019

FIȘA DISCIPLINEI

(în baza OM nr. 5703/2011)

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Sapientia din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea/ DSPP	Facultatea de Științe și Arte
1.3. Domeniul de studii	Drept
1.4. Ciclul de studii	Licență
1.5. Programul de studiu	Drept
1.6. Calificarea	Licențiat în științe juridice

2. Date despre disciplină

2.0. Departamentul		Departamentul de Științe Juridice					
2.1. Denumirea disciplinei		Drept constituțional și instituții politice					
2.2. Tip activitate		Asistat integral		Asistat parțial:		Neasistat	
2.3. Titularul disciplinei /Titularul cursului		conf. univ. dr. Varga Attila					
2.4. Titularul(ii) activităților de		seminar		drd. Balázs-Lészai Orsolya			
		laborator					
		proiect					
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	1	2.7. Forma de verificare	E	2.8. Tipul disciplinei	DI
2.9. Categoria formativă	DF	2.10 Categoria disciplinei		2.11. Codul disciplinei	KBJJ0611		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / laborator/ proiect/ practică	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/ laborator/ proiect/ practică	28
3.7. Numărul de puncte de credit conform planului de învățământ					6

3.8. Total ore pe semestru	150
3.9. Total ore studiu individual	94
3.10. Distribuția fondului de timp:	ore
a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	45
b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	20
c) Pregătire seminarii /laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	10
d) Tutoriat	10
e) Examinări	4
f) Alte activități:	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. De desfășurare a cursului	videoprojector, tablă
5.2. De desfășurare a seminarului/laboratorului/proiectului/practicii	videoprojector, tablă

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> – Utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor din domeniul juridic – Aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului juridic – Aplicarea legislației românești, a legislației europene și a celorlalte instrumente juridice internaționale – Interpretarea, corelarea și compararea instituțiilor juridice din dreptul național, dreptul european și dreptul altor state – Aplicarea cunoștințelor necesare în culegerea datelor și informațiilor referitoare la o problemă de drept concretă – Utilizarea legislației în vigoare în analiza situațiilor juridice, în încadrarea lor corectă din punct de vedere juridic și în soluționarea lor
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> – Realizarea sarcinilor profesionale în mod eficient și responsabil, cu respectarea regulilor deontologice specifice domeniului – Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă (cu elemente de interdisciplinaritate), cu respectarea palierelelor ierarhice – Utilizarea eficientă a resurselor de comunicare și a surselor de informare și de formare profesională asistată, atât în limba română, cât și într-o limbă străină de circulație internațională

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	Înșușirea noțiunilor, a conceptelor și a instituțiilor fundamentale ale dreptului constituțional.
--	---

7.2. Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea cadrului constituțional de organizare și funcționare a mecanismelor puterii ale statului. • Fundamentarea cunoștințelor juridice prin înțelegerea cadrului constituțional a întregului sistem de drept, a faptului că toate ramurile dreptului au ca fundament Constituția. <p>Însușirea elementelor de bază privind limbajul juridic, în special limbajului de drept public. Dezvoltarea capacității de înțelegere și interpretare a textelor normative respectiv a textelor constituționale</p>
----------------------------	--

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Fond de timp alocat / Observații
1. Noțiunea, trăsăturile și structura sistemului de drept. Drept public și drept privat. Locul și rolul dreptului constituțional în sistemul de drept.	curs clasic	2
2. Raporturile juridice de drept constituțional. Subiectele raportului juridic de drept constituțional.		2
3. Izvoarele dreptului. Noțiune. Izvoarele materiale și formale al dreptului. Sistemul izvoarelor dreptului constituțional.		2
4. Teoria Constituției. Noțiunea și definirea constituției. Conținutul normativ al constituției. Trăsăturile. Constituția nescrisă și constituția scrisă. Constituția scrisă flexibilă, constituția scrisă rigidă. Modalități de realizare a rigidității constituției.		2
5. Constituție și constituționalism. Exigențele constituționalismului. Direcțiile de dezvoltare a constituției. Direcția anglo-saxonă, direcția americană, direcția franceză.		2
6. Principiul supremației constituției. Fundamentarea științifică a supremației constituției. Noțiunea și conținutul constituționalizării dreptului. Interpretarea Constituției. Teorii și metode de interpretare a Legii fundamentale		2
7. Controlul constituționalității legilor. Noțiune. Modalități de realizare. Modelul american și modelul		2

<p>european de control a constituționalității legilor.</p> <p>8. Curtea Constituțională din România. Componenta, modul de numire a judecătorilor, condițiile de numire. Statutul judecătorilor. Incompatibilitățile. Statutul Curții Constituționale. Atribuțiile Curții Constituționale. Interpretarea Constituției, teorii și modalități de interpretarea a dreptului. Testul de proporționalitate</p> <p>9. Noțiunea și conținutul cetățeniei. Teoriile cetățeniei. Reglementarea și principiile reglementării cetățeniei române.</p> <p>10. Modalități de dobândire și pierdere a cetățeniei române. Dubla cetățenie. Statutul cetățeanului Uniunii Europene.</p> <p>11. Drepturile fundamentale ale omului. Concept și scurt istoric. Natura juridică a drepturilor omului. Izvoarele drepturilor fundamentale.</p> <p>12. Sistemul drepturilor fundamentale. Drepturile omului reglementate de Constituția română. Îndatoririle cetățenilor.</p> <p>13. Avocatul Poporului. Istoricul instituției. Reglementare în legea fundamentală românească. Trăsăturile instituției. Atribuțiile și actele instituției Avocatului Poporului.</p> <p>14. Instituțiile democrației directe. Referendumul, trăsăturile, funcțiile, reglementarea constituțională și legală. Inițiativa populară.</p>		<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Bibliografie: Tudor Drăganu, Drept constituțional și instituții politice, Tratat elementar, vol I-II., Editura Lumina Lex, București, 1998; Ion Deleanu, Instituții și proceduri constituționale, în dreptul român și comparat, Tratat, Editura C.H. Beck București, 2006; Ion Deleanu, Justiția constituțională, Editura Lumina, Lex București, 1999; Marian Enache, Democrația parlamentară, Editura Universul Juridic, București, 2012; Marian Enache, Procesul legislativ, Universul Juridic, 2016; Cristian Ionescu, Constituția României, Titlul I. art. 1-14, Comentarii și explicații, Editura C.H. Beck, București, 2015;</p>		

Luis Favoreau, Droit constitutionnel, Dalloz, Paris, 1998;
 J.Gicquel, Droit constitutionnel et institutions politiques, 15-ed., Montchrestien, Paris, 1997;
 Bianca Selejan Guțan, Drept constituțional și instituții politice, Editura Hamangiu, 2016,
 Halmai Gábor, Tóth Gábor Attila, (szerk.) Emberi jogok, Osiris Kiadó, Budapest, 2003;
 Halmai Gábor, Alkotmányjog – Emberi jogok – Globalizáció, L’Harmattan Kiadó, Budapest, 2013;
 Kukorelli István (szerk.) Alkotmánytan I. Alapfogalmak, alkotmányos intézmények, Osiris Kiadó, Budapest, 2007;
 Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, Constituția României, comentariu pe articole, Editura C.H.Beck, București, 2008;
 Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, Drept constituțional și instituții politice, ed. 13., Editura C.H. Beck, București, 2009;
 Petrétei József, Magyar alkotmányjog, I. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2002;
 Sári János, Alapjogok, Alkotmánytan II. Osiris Kiadó Budapest, 2001;
 Gheorghe Iancu, Drept constituțional și instituții politice, Universul Juridic, București, 2015
 Marieta Safta, Drept constituțional și instituții politice, Vol. II. Instituții Politice, Editura Hamangiu, 2015
 Marieta Safta, Drept constituțional și instituții politice, Teoria generală a dreptului constituțional, Drepturi și libertăți, Editura Hamangiu, București 2016;
 Cristian Ionescu, Teoria generală, a dreptului constituțional, Editura Hamangiu, București 2017,
 Bianca Selejan-Guțan, Protecția europeană a drepturilor omului, Editura Hamangiu, București, 2018,
 Trócsányi László, Schanda Balázs (szerk.) Bevezetés az alkotmányjogba, HVG ORAC Lap- és könyvkiadó, Budapest, 2016
 Tóth Gábor Attila, A jogok törvénye, értekezések az alkotmányos szabadságról, Gondolat Kiadó Budapest, 2014;
 Tudorel Toader, Marieta Safta, Dialogul judecătorilor constituționali, Editura Universul Juridic, București, 2015;
 Dragoș Călin, Dialog dintre Tribunalele constituționale și Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Editura Universitară, București, 2018
 Tudorel Toader, Marieta Safta. Curs de contencios constituțional, Editura Hamangiu, București, 2017
 Varga Attila, Veress Emőd, Román alkotmányjog, Státus Kiadó, Csíkszereda, 2007;
 Varga Attila, Román alkotmányjog, Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár, 2013;
 Varga Attila, Rolul Avocatului Poporului in controlul de constitutionalitate, In. Revista de drept public nr. 2/2015.
 Varga Attila, Román alkotmányjog, Sapientia Forum Iuris, Budapest-Kolozsvár, 2019

8.2. Seminar	Metode de predare	Fond de timp alocat/ Observații
1.Explicarea noțiunii de sistem. Exemplificarea diferitelor categorii de sistem. Discuții despre drept public și privat, despre rolul și locul dreptului constituțional în sistemul de drept (două seminarii). 2.Explicarea raportului juridic de drept constituțional. Exemplificarea subiectelor de drept constituțional. Analiza izvoarelor dreptului constituțional. 3. Explicarea diferitelor teorii legate de constituție, analiza unor texte constituționale (două seminarii).	Discuții, spețe	4 2 4

4. Discuții legate de controlul constituționalității legilor. Cunoașterea modului de organizare și funcționare a Curții Constituționale din România.		2
5. Analiza instituției cetățeniei. Soluționarea unor spețe privind dobândirea și pierderea cetățeniei române.		2
6. Cunoașterea drepturilor fundamentale.		
7. Examinarea jurisprudenței Curții Constituționale și a CEDO (două seminarii).		4
8. Analiza apariției instituției ombudsmanului.		2
9. Examinarea organizării, funcționării și practicii Avocatului Poporului.		2
10. Dezbaterile asupra instituției referendumului. Examinarea jurisprudenței Curții Constituționale (două seminarii).		4

Bibliografie

1. Legislație:

Constituția României;

Legea referendumului

Legea partidelor politice

Legea cetățeniei române

Legea privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României

2. Elena Simina Tănăsescu, Drept constituțional și instituții politice, Caiet de seminar, Editura C.H. Beck București, 2009;

3. Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, (coord.) Constituția României, comentariu pe articole, Editura C.H. Beck, București, 2008;

4. Tudorel Toader, Constituția României, reflectată în jurisprudența constituțională, Editura Hamangiu, București, 2011;

5. Tudorel Toader, Ghid de admisibilitate la Curtea Constituțională a României, Editura Hamangiu, 2016,

6. Curtea Constituțională, Decizii de constatare a neconstituționalității, 1999-2003 vol I-II. Editura C.H. Beck, București, 2007;

7. Hans Kelsen, Tiszta jogtan, Rejtjel Kiadó, Budapest 2001

8. Montesquieu, A törvények szelleméről, Osiris Kiadó, Budapest 2000

9. H.L.A. Hart, A Jog fogalma, Osiris Kiadó, Budapest 1995

10. J.J. Rousseau, A társadalmi szerződés. Kriterion Kiadó, Kolozsvár, 2001

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei corespunde cerințelor impuse prin:

1. Tematica și bibliografia de concurs stabilită de Institutul Național al Magistraturii - a se vedea tematica din data de 10.07.2018 publicată pe pagina de internet a instituției:

<http://www.inm->

[lex.ro/fisiere/d_2207/Tematica%20si%20bibliografia%20de%20concurs%20\(10.07.2018\).PDF](http://lex.ro/fisiere/d_2207/Tematica%20si%20bibliografia%20de%20concurs%20(10.07.2018).PDF)

2. Tematica pentru examenul de primire în profesia de avocat din data de 17.06.2017. elaborată prin Hotărârea nr. 368/22.06.2018 a Consiliului UNBR privind organizarea examenului de primire în profesie – sesiunea septembrie 2018 împreună cu Anexa cuprinzând tematica și bibliografia de examen:
http://www.unbr.ro/wp-content/uploads/2018/06/02-Hotarare_Consiliu-organizare-Examen-2018-WEBSITE.pdf
3. Tematica și bibliografia actuală pentru susținerea examenului sau a concursului pentru dobândirea calității de notar stagiar, aprobate din Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 81/13.10.2017. și pentru dobândirea calității de notar definitiv aprobate prin aceeași Hotărâre:
 - a. Tematica și bibliografia pentru susținerea examenului sau a concursului pentru dobândirea calității de notar stagiar, aprobate din Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 81/13.10.2017, menținute prin Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 81/24.05.2018. Tematica și bibliografia pentru susținerea examenului sau a concursului pentru dobândirea calității de notar stagiar au fost avizate de Ministerul Justiției atât în anul 2017 prin adresa nr. 4/57494/10.11.2017, cât și în anul 2018 prin adresa nr. 7/57494/2017/04.06.2018.
http://www.uniuneanotarilor.ro/files/2017/Tematica_si_bibl_not_stag.pdf
 - b. Tematica și bibliografia cu caracter teoretic atât pentru examenul de definitivat, cât și pentru concursul de admitere în funcția de notar public pentru persoanele care au cel puțin 6 ani vechime în funcții de specialitate juridică, aprobate prin Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 27/26.05.2016 (anexa nr. 1) menținute prin Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 35/31.05.2017. Tematica și bibliografia sus menționate au fost avizate de Ministerul Justiției atât în anul 2018 prin adresa nr. 7/57494/2017/04.06.2018., cât și în anii 2017 prin adresa nr. 7/50718/05.07.2017, și 2016, prin adresele nr. 3/50718/22.06.2016 și nr. 5/50718/30.06.2016.:
<http://www.uniuneanotarilor.ro/files/2016/FINALTematicasibibliografiedefinitivatsiconcursprobateoretica2016.pdf> ;
 - c. Tematica și bibliografia cu caracter teoretic atât pentru examenul de definitivat, cât și pentru concursul de admitere în funcția de notar public pentru persoanele care au cel puțin 6 ani vechime în funcții de specialitate juridică, aprobate prin Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 27/26.05.2016 (anexa nr. 2) menținute prin Hotărârea Consiliului Uniunii nr. 35/31.05.2017. Tematica și bibliografia sus menționate au fost avizate de Ministerul Justiției atât în anul 2018 prin adresa nr. 7/57494/2017/04.06.2018., cât și în anii 2017 prin adresa nr. 7/50718/05.07.2017, și 2016, prin adresele nr. 3/50718/22.06.2016 și nr. 5/50718/30.06.2016.:
<http://www.uniuneanotarilor.ro/files/2016/FINALTematicasibibliografiedefinitivatsiconcursprobapRACTICA2016.pdf> ;
4. Tematica pentru concursul sau examenul de admitere în profesie pentru executorii judecătorești stagiaari noiembrie 2017 (actuală fără modificări în anul 2018):
https://executori.ro/EXAMENE/docs_exe/Tematica%20stagiaari_28.11.2017.pdf ;

Tematica pentru examenul de definitivare în profesia de consilier juridic elaborată de Uniunea Colegiilor Consilierilor Juridici din România, a se vedea:

<http://www.ccj.ro/admin/uploads/assets//pdf-uri/tematica1.pdf> .

10. Evaluare

A. Condiții de îndeplinit pentru prezentarea la evaluare:

Prezența la curs și seminarii 70%.

B. Criterii, metode și ponderi în evaluare:

Tip activitate		10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs		Temeinicia cunoștințelor	Examen oral, prezența la curs și la seminarii	90% temeinicia cunoștințelor 10% prezența
		Gradul de înțelegere, nivelul de interpretare și explicare a cunoștințelor		80% baremul de prezență la seminarii
10.5 .	Seminar	Prezența și activitatea, inițiativa la seminar. Gradul de înțelegere și interpretare a unor texte normative, a jurisprudenței, a doctrinei, și capacitatea de a soluționa spețe.		
10.6. Standard minim de performanță				
Cunoașterea materiei. Gradul și nivelul de înțelegere a teoriilor, a noțiunilor, a instituțiilor de drept constituțional. Abilitatea de interpretare a dispozițiilor constituționale și legale. Modul de prezentare la examen, capacitatea de explicare, de argumentare. Nota 5 la examenul final.				

Data completării
10.09.2019

Semnătura titularului disciplinei
Dr. Attila Varga

Semnătura titularului/rilor de aplicații
Drd. Orsolya Balázs-Lészai

Data avizării în departament
11.09.2019

Semnătura directorului de departament
Dr. Emőd Veress

Semnătura responsabilului programului de studii
Dr. Zsolt Kokoly